

الحمد لله

ضوابط تنظيم

ونكاش تحقيق سطح دو

واحد تحقیقات غیر حضوری جامعة الزهراء

فهرست مطالب

- ۴..... ضوابط کلی تحقیق
- ۴..... مراحل انجام تحقیق
- ۵..... زمانبندی انجام تحقیق
- ۵..... پیامدهای تاخیر در تحویل به موقع تحقیق
- ۶..... شیوه صحیح نگارش تحقیق
- ۶..... ۱. انتخاب موضوع
- ۶..... ویژگی های موضوع تحقیق
- ۶..... ۲. طرح تحقیق
- ۷..... ۳. تتبع و فیش برداری
- ۷..... ۴. ترتیب
- ۷..... ۵. تحقیق و تجزیه و تحلیل
- ۷..... ۶. تنظیم
- ۷..... شیوه صحیح تنظیم مطالب تحقیق
- ۸..... محور اول : نظم منطقی
- ۸..... الف) چکیده
- ۸..... ب) فهرست مطالب
- ۸..... ج) مقدمه
- ۸..... د) فصل اول: کلیات تحقیق
- ۸..... گفتار اول: مباحث مقدماتی
- ۸..... ۱. تبیین موضوع
- ۹..... ۲. اهمیت و ضرورت تحقیق
- ۹..... ۳. پیشینه تحقیق
- ۹..... ۴. روش تحقیق

۵. سوالات تحقیق ۹
- گفتار دوم: مفهوم شناسی ۹
- الف) معنای لغوی ۹
- ب) معنای اصطلاحی ۱۰
- هـ) فصول اصلی تحقیق ۱۰
- و) جمع بندی و نتیجه گیری ۱۰
- ز) کتابنامه ۱۰
- محور دوم : تتبع و مراجعه به منابع ۱۰
- محور سوم : تجزیه و تحلیل مطالب ۱۱
- محور چهارم : نکات ویرایشی و نگارشی ۱۱
- الف) متن اصلی تحقیق ۱۱
- ب) پاورقیها ۱۳
- ج) کتابنامه ۱۳
- چند تذکر کلی ۱۴
- تماس با واحد تحقیقات ۱۴
- ضمیمه شماره ۱: نمونه روی جلد تحقیق ۱۵
- ضمیمه شماره ۲: نمونه کامل شده طرح تحقیق ۱۶

با سلام خدمت پژوهشگران محترم

ضوابط کلی تحقیق

مراحل انجام تحقیق

۱. پژوهشگران محترم موظفند پس از گذراندن درس روش تحقیق، نسبت به انجام تحقیق سطح دو اقدام کنند.
۲. پژوهشگران برای تعیین موضوع تحقیق خود به این صورت عمل می کنند که ابتدا موضوع پیشنهادی را با طرح تحقیق کاملی از آن، به واحد تحقیقات غیرحضوری ارائه می دهند. واحد مذکور پس از بررسی، آن را تصویب و به پژوهشگر اعلام می کند و در صورت عدم تصویب از محصل می خواهد که آن را اصلاح یا موضوع جدیدی را پیشنهاد کند.
۳. پس از تصویب موضوع، استاد راهنما معرفی می گردد و محصل می تواند با هماهنگی قبلی به صورت تلفنی یا حضوری از راهنمایی استاد محترم بهره بگیرد.
۴. پژوهشگران پس از تصویب موضوع، نسبت به انجام تحقیق اقدام و پیش نویس آن را در زمان مقرر به واحد تحقیقات ارائه می دهند تا جهت اصلاح و راهنمایی های لازم به استاد راهنما تحویل شود. پس از ارائه تذکرات لازم توسط استاد راهنما، پژوهشگران بر اساس آن به اصلاح تحقیق خویش می پردازند و در پایان نیز پاکنویس آن را برای ارزیابی نهایی به این واحد تحویل می دهند.
۵. در تمام موارد ارسال پیش نویس و پاکنویس، باید طرح تحقیق مصوب و برگه تذکرات استاد راهنما همراه با تحقیق فرستاده شود.
۶. تحقیق سطح دو حداقل در ۴۰ و حداکثر در ۶۰ صفحه A۴ تنظیم شود.
۷. منابع الزامی در تحقیق، ۱۵ منبع اصلی می باشد.
۸. نمره قبولی تحقیق ۱۲ از ۲۰ می باشد.
۹. اگر تحقیقی در ارزیابی نمره قبولی کسب نکرد، پژوهشگر ملزم به اصلاح آن یا تدوین تحقیق در موضوعی دیگر خواهد بود.

۱۰. بر اساس مصوبه جلسه شورای آموزشی مورخ ۸۳/۳/۲۵، در صورت احراز رونویسی یا کپی برداری پایان نامه ها یا تحقیقات توسط هر یک از دانش پژوهان، شخص خاطی از ادامه تحصیل محروم و هیچگونه مدرک تحصیلی به وی اعطاء نخواهد شد.

۱۱. دو عنوان سازماندهی و فصل بندی مناسب (طبق راهنمایی استاد) همچنین رعایت حجم مورد نظر (نه کمتر و نه بیشتر از حد مشخص شده) که در فرم ارزیابی آمده جزء شروط اساسی تحقیق اند. از این رو، اگر سازماندهی تحقیقی تفاوت بسیار با آنچه که استاد راهنما مشخص کرده، داشته باشد و یا رعایت حجم مورد نظر را نکرده باشد، آن تحقیق پذیرفته نمی شود و به دانش پژوه باز می گردد.

۱۲. تحقیق سطح دو در واقع کار عملی درس روش تحقیق است که گذرانیده اید، لذا به مطالب این جزوه اکتفا نفرمائید و به کتاب روش تحقیق مراجعه نمائید.

زمانبندی انجام تحقیق

تحقیق باید بر اساس زمان بندی خاصی که برای هر پژوهشگر تعیین می گردد انجام پذیرد. در غیر این صورت طبق ضوابط مشمول جریمه تاخیر خواهد بود.

مهلت قانونی جهت ارسال طرح تحقیق حداکثر یک ماه بعد از تاریخ دریافت فرم، و برای تهیه و ارسال پیش نویس حداکثر سه ماه پس از تصویب موضوع، و برای انجام اصلاحات در مرحله پاکنویس حداکثر دو ماه پس از ارجاع پیش نویس به پژوهشگر می باشد.

پیامدهای تاخیر در تحویل به موقع تحقیق

۱. تحقیقاتی که با تأخیر به واحد تحقیقات تحویل داده شود، تا سه ماه تاخیر پذیرفته خواهند شد، اما به ازای هر ماه تأخیر یک نمره به عنوان جریمه تأخیر از نمره او کسر می گردد.

۲. در صورت عدم تحویل به موقع تحقیق، پس از سه ماه تاخیر، نمره صفر برای آن درس درج می گردد، و تحقیق که پس از این زمان ارائه شود، پذیرفته نخواهد شد. بدیهی است که پژوهشگر باید موضوع دیگری را انتخاب نماید و مراحل انجام تحقیق را از ابتدا آغاز کند. همچنین در زمان تأخیر از دادن هرگونه معرفی نامه و گواهی به پژوهشگر خودداری می گردد.

۳. در صورتی که نمره نهایی به دلیل محاسبه جریمه تأخیر کمتر از ۱۲ باشد، تحقیق مردود اعلام می گردد، و نمره در کارنامه ثبت و در معدل تأثیر خواهد گذاشت. در این موارد نیز پژوهشگر باید نسبت به گذراندن تحقیق مجدداً اقدام و موضوع جدیدی را انتخاب نماید.

توجه: محقق باید به زمان های ثبت شده در برگ زمانبندی تحقیق توجه داشته باشد و آن را همراه با تمام تذکرات استاد راهنما و طرح تحقیق خود در همه مراحل همراه با تحقیق ارسال نماید.

شیوه صحیح نگارش تحقیق

در نوشتن تحقیق نکات زیر مورد توجه قرار گیرد:

۱. انتخاب موضوع

انتخاب موضوع تحقیق از مسائل مهمی است که باید با تأمل و تعمق کامل انجام پذیرد زیرا هیچ تحقیق مثبتی را نمی‌توان انجام داد مگر اینکه موضوع آن حساب شده انتخاب و از پیش مشخص و روشن گردیده باشد.

برای انتخاب موضوع می‌توان از موارد زیر کمک گرفت:

- الف) تجربه و علاقه شخصی.
- ب) استفاده از تجارب دیگران.
- ج) تأمل در تحقیقات انجام شده.
- د) مراجعه به فهرست‌های موضوعی کتابخانه‌ها، بانک‌های اطلاعات، سی‌دی‌های علوم اسلامی و اینترنت.

ویژگی‌های موضوع تحقیق

- الف) مورد علاقه پژوهشگر باشد تا انگیزه کافی جهت تحقیق حاصل شود.
- ب) موضوع پیشنهادی باید جزئی و حتی‌المقدور نو و در ارتباط با یکی از حوزه‌های علوم اسلامی باشد.
- ج) دامنه‌ای محدود داشته باشد تا پژوهشگر بتواند در زمان معین آن را به انجام برساند، در غیر این صورت بحث ناتمام خواهد ماند.
- د) آن قدر هم محدود نباشد که پیرامون آن، زمینه تحقیق یافت نشود.
- هـ) منابع کافی نسبت به موضوع در دسترس باشد.

۲. طرح تحقیق

طرح تحقیق در واقع همان نقشه‌ای است که پژوهشگر برای انجام تحقیق در ذهن خود ترسیم می‌کند. در این طرح پژوهشگر اهمیت موضوع، فواید و اهداف خود از انتخاب این موضوع را بیان کرده و کیفیت و محدوده کار خود را مشخص می‌کند، به بیان دیگر او روشن می‌سازد که چه می‌خواهد بکند، چه هدفی را دنبال و به چه شیوه‌ای عمل خواهد نمود، چه مراحل را طی خواهد کرد و به چه نتایجی خواهد رسید.

هم‌چنین در طرح تحقیق، باید گزارشی از پیشینه موضوع (یعنی تحقیقاتی که تا کنون در مورد آن انجام شده) و منابع مربوط به آن آورده شود تا معلوم شود پژوهشگر اطلاعات کافی راجع به موضوع دارد یا نه؟

در مورد طرح تحقیق، به نمونه‌ای که در پایان همین جزوه می‌آید توجه نمایید.

۳. تتبع و فیش برداری

پس از تصویب موضوع و طرح تحقیق، پژوهشگر منابع و مآخذ مهم و اصلی مربوط را شناسایی می‌کند و اطلاعات لازم را با مراجعه به آنها جمع‌آوری می‌کند. پژوهشگر مطالبی را که به موضوع مورد نظر او مرتبط می‌شود از منابع استخراج کرده و هر مطلب را در یک فیش ثبت می‌کند و در بالای فیش، موضوع کلی، موضوع خاص و موضوع اخص را ثبت کرده و سپس هر یک را بر اساس موضوعات کدگذاری می‌کند. البته ذکر مشخصات دقیق منبع و صفحه آن نیز ضروری است. پس از ثبت مطالب و کدگذاری، فیشها را بر اساس موضوع کد مربوطه دسته‌بندی می‌نماید.

۴. ترتیب

پس از جمع‌آوری اطلاعات، پژوهشگر آنها را با نظم منطقی مرتب می‌کند.

۵. تحقیق و تجزیه و تحلیل

پژوهشگر پس از جمع‌آوری اطلاعات و ترتیب آنها به نقد و بررسی آراء و دیدگاه‌های مختلفی که درباره موضوع تحقیق ارائه شده است می‌پردازد. به طوری که نقاط ضعف و قوت هر یک را بررسی می‌کند و سپس بر اساس شواهد و دلایل روشن، نظریه مختار خویش را تبیین می‌کند.

۶. تنظیم

پس از انجام مراحل فوق، پژوهشگر حاصل تلاش خویش که عبارت از مجموعه مطالب جمع‌آوری شده و تحقیقات شخصی خود می‌باشد را همراه با رعایت اصول و قواعد نگارش روی کاغذ پیاده می‌کند. قابل ذکر است که رعایت قواعد نگارش و ویرایش، ارزش و اعتبار نوشته را افزایش می‌دهد.

شوه صحیح تنظیم مطالب تحقیق

در تنظیم تحقیق چهار محور کلی مد نظر قرار می‌گیرد که عبارتند از:

۱. نظم منطقی مطالب
۲. تتبع و مراجعه به منابع
۳. نوآوری، تجزیه و تحلیل
۴. رعایت نکات نگارشی و ویرایشی

لذا تذکرات مربوط به این قسمت در چهار محور بیان می‌شود:

محر اول: نظم منطقی

نکته اول: هر تحقیقی حداقل دارای شش قسمت است که به ترتیب زیر می‌آیند:

الف) چکیده

چکیده گزارشی از محتوای فصول تحقیق است. نویسنده در آغاز به اختصار به موضوع تحقیق و وجوه اهمیت و ضرورت تحقیق اشاره می‌کند و سپس مطالب هر فصل را در یک پاراگراف چند سطری توضیح می‌دهد. چکیده در یک صفحه تایپی (حدود سیصد کلمه) تنظیم می‌شود و شماره صفحه نمی‌خورد. جایگاه چکیده در ابتدای تحقیق و بعد از صفحه بسم ... است.

ب) فهرست مطالب

همه عناوینی که در متن تحقیق آمده است به ترتیب متن، در فهرست مطالب بیاید. و عناوین فهرست و متن باید کاملاً با هم مطابق باشد. عناوین اصلی و فرعی از هم متمایز باشند و شماره صفحه هر عنوان در مقابل آن ذکر شود.

ج) مقدمه

مقدمه را «چشم اندازی به تحقیق» تعریف می‌کنند، که نویسنده جهت آشنایی خواننده با محتوای تحقیق، نمایی از آن را در مقدمه ذکر می‌کند. معمولاً مقدمه را از موضوع کلی‌تری شروع می‌کنند تا به موضوع مورد بحث می‌رسند، و آنگاه به سرفصل‌های تحقیق اشاره کرده و از کسانی که تحقیق به نوعی مرهون زحمات آنها است، تشکر می‌شود. البته تقدیر و تشکر از این افراد می‌تواند در صفحه‌ای جداگانه و قبل از چکیده بیاید.

د) فصل اول: کلیات تحقیق

فصل اول مشتمل بر دو گفتار است که عبارتند از:

گفتار اول: مباحث مقدماتی

«مباحث مقدماتی» غیر از «مقدمه» است و در آن مباحث زیر به تفکیک و پشت سرهم مطرح می‌شود:

۱. تبیین موضوع

یک موضوع ممکن است در علوم مختلف و حتی در یک علم، از زاویه‌ها و جنبه‌های مختلف قابل بحث و بررسی باشد. در «تبیین موضوع» کاملاً موضوع بحث را شکافته، جایگاه آن را بیان نموده و توضیح دهید که در تحقیق خود از چه زاویه‌ای موضوع را مورد بررسی قرار داده‌اید.

۲. اهمیت و ضرورت تحقیق

در این قسمت توضیح دهید که انجام این تحقیق توسط شما از چه اهمیت و ضرورتی برخوردار است و چه فایده‌ای بر آن مترتب است.

۳. پیشینه تحقیق

مراد از پیشینه تحقیق آن است که توضیح دهید آیا تاکنون در این موضوع خاص، کتاب یا مقاله‌ای نوشته شده است یا خیر؟ اگر جواب مثبت است به برخی از مهم‌ترین آنها همراه با نام نویسنده اشاره کنید و آنگاه وجه امتیاز تحقیق خودتان را بیان کنید. و اگر نوشته نشده است توضیح دهید که تألیف و تحقیق مستقلی در این موضوع انجام نشده و تنها در لابلاهای کتاب‌های دیگر می‌توان از این موضوع سراغ گرفت. در این صورت وجه امتیاز تحقیق شما، ارائه تحقیقی مستقل در این موضوع است.

۴. روش تحقیق

ذیل این عنوان توضیح دهید که روش انجام تحقیق تان کتابخانه‌ای است یا میدانی و یا ...

۵. سؤالات تحقیق

سؤالات تحقیق را می‌توان به دو دسته اصلی و فرعی تقسیم کرد:

الف) سؤال اصلی: آن پرسشی است که دغدغه اصلی نویسنده بوده و در تحقیق خود به دنبال پاسخ گویی به آن است. به عبارت دیگر سؤال اصلی، همان موضوع تحقیق است که به صورت سؤالی در آمده است.

ب) سؤالات فرعی: نویسنده برای این‌که به پرسش اصلی پاسخ دهد، آن را به چند سؤال جزئی و فرعی تجزیه می‌کند. معمولاً هر فصل به پاسخ گویی به یک یا دو سؤال فرعی می‌پردازد و عنوان آن فصل ناظر به آن سؤال و یا سؤالات است.

تذکر: حجم مقدمه و مطالب مقدماتی نباید بیش از یک چهارم حجم تحقیق باشد.

گفتار دوم: مفهوم شناسی

در مفهوم شناسی موارد ذیل انجام گیرد:

الف) معنای لغوی

در توضیح معنای لغوی واژه‌های کلیدی تحقیق از کتاب‌های لغت معتبر نظیر: «صاحح اللغة» جوهری؛ «معجم مقاییس اللغة» ابوالحسن احمد بن فارس بن زکریا؛ «کتاب العین» ابن عبدالرحمن الخلیل بن احمد فراهیدی؛ «المصباح المنیر» الفیومی؛ «قاموس المحيط» محمد بن یعقوب فیروزآبادی؛ «تاج العروس من جواهر القاموس»، سید محمد مرتضی الحسینی الزبیدی؛ «اقراب الموارد» سعید خوری شرتونی؛ «لسان العرب» محمد بن مکرم بن منظور؛ «لغت نامه دهخدا»؛ «فرهنگ فارسی مصاحب» و ... استفاده نمایید.

ب) معنای اصطلاحی

در تبیین معنای اصطلاحی هر واژه، بسته به این که اصطلاح مورد بحث از اصطلاحات کدام علم است، باید به کتب خاص اصطلاح شناسی آن علم مراجعه کنید. مثلاً اگر در صدد توضیح یک اصطلاح قرآنی هستید از کتاب المفردات راغب اصفهانی، مجمع البحرین طریحی یا قاموس قرآن سید علی اکبر قرشی استفاده کنید. و اگر اصطلاحی کلامی را توضیح می دهید از کتب کلامی و اعتقادی یا از کتاب‌هایی که اصطلاحات کلامی را توضیح می دهند کمک بگیرید.

هـ) فصول اصلی تحقیق

در برگه تصویب موضوع، سرفصل‌های اصلی تحقیق شما آمده است، و بر اساس آنها تحقیق را سامان دهید و هر گونه تغییری در سرفصل‌ها بدون هماهنگی پذیرفتنی نیست.

و) جمع بندی و نتیجه گیری

به اختصار (مثلاً در یک صفحه) مطالب کل تحقیق را جمع بندی کنید، به عبارتی پاسخ سؤالات فرعی را بدون مطرح کردن سؤالات آن هر کدام را در یک پاراگراف بیاورید.

و آنگاه نتیجه و دستاوردهای پژوهش خودتان را در حدود توضیح دهید. مراد از نتایج تحقیق و دستاوردهای پژوهش، اموری است که خواننده قاعدتاً باید با خواندن تحقیق به آنها دست یابد. اما بدان جهت که ممکن است خواننده به جهاتی از آنها غافل مانده باشد، نویسنده ذیل عنوان نتیجه گیری به بیان آنها می پردازد. و هم‌چنین به اقتضای موضوع، در ادامه نتیجه گیری، می توانید تحت عنوان «پیشنهادات» توصیه‌هایی را به مسئولین آموزشی، پرورشی و رسانه‌های ارتباط جمعی و ... مطرح نمایید.

ز) کتابنامه

ذیل این عنوان مشخصات کامل تمام منابعی را که مستقیماً به آنها مراجعه کرده و در پاورقی‌ها به آنها ارجاع داده‌اید بیاورید. مواردی که لازم است در نوشتن کتابنامه رعایت گردد در محور چهارم «نکات ویرایشی و نگارشی» می آید.

محور دوم: منبع و مراجعه به منابع

۱. هر چه در انجام تحقیق از منابع بیشتر و معتبرتری استفاده شود، تحقیق از امتیاز بیشتری برخوردار خواهد بود.
۲. سعی کنید به منابع دست اول مراجعه کنید. و اگر مطلبی را در کتابی یا مجله‌ای یافتید که مناسب تحقیق شما است و آن کتاب یا مجله از کتاب دیگری آن مطلب را نقل کرده است در صورت امکان دسترسی به منبع اصلی، حتماً به آن مراجعه کرده، مطلب را از آن نقل کنید. مثلاً اگر روایتی را در تفسیرالمیزان یافتید که مناسب تحقیق شماست، و المیزان آن را از اصول کافی نقل کرده، به

اصول کافی مراجعه کرده و حدیث را به آن ارجاع دهید و یا به نقل آدرس دهی نمائید، به طور مثال: طباطبایی، محمدحسین؛ تفسیر المیزان؛ ج ۱۰، ص ۱۰۰؛ به نقل از: کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی؛ ج ۲، ص ۲۰۰.

۳. امانتداری اقتضاء می‌کند که آدرس هر مطلبی را که از دیگران بهره گرفته‌اید ذکر نمایید. لذا هر مطلبی که بدون ذکر آدرس باشد، قابل قبول نیست.

۴. چنانچه مطلبی در دو یا چند منبع وجود دارد و شما به آنها مراجعه کرده‌اید باید منابع به ترتیب اعتبار در پاورقی ذکر شوند. در آغاز منابع معتبرتر مثل منابع کهن تر و یا دست اول؛ و در ادامه منابع کم اعتبارتر بیاید. مثلاً اگر روایتی هم در اصول کافی وجود دارد و هم در بحارالانوار، هر دو منبع به شکل زیر ذکر شود:

کلینی، محمدبن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص؟ و مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج ۵۹، ص؟

مورد سوم: تجزیه و تحلیل مطالب

۱. مطالبی که در تحقیق بیان می‌کنید باید کاملاً مستند باشد و ادعای بدون سند اعتباری ندارد. از این رو بسته به نوع مدعای شما باید دلایل عقلی، تاریخی، قرآنی و روایی و ... اقامه کنید و دلائل را کاملاً تبیین نمائید. به عنوان مثال اگر دلیل شما در اثبات مطلبی، آیه‌ای از آیات شریفه قرآن است، چگونگی استدلال به آیه کاملاً تقریر شود و بیان شود که آیه شریفه چگونه مدعای شما را اثبات می‌کند. در چنین مواردی حتماً به کتب تفسیری مراجعه کنید و از آن‌ها جهت غنی‌تر ساختن تحقیق بهره بگیرید.

۲. تحقیق را می‌بایست به قلم خودتان تقریر کنید به گونه‌ای که حضورتان در آن احساس شود. بنابراین نقل قول‌های طولانی و پیاپی به هیچ‌وجه پذیرفته نیست. تلاش کنید در حد امکان مطالب را پرورش داده، تجزیه و تحلیل نمایید و از تکرار نابجای مطالب بپرهیزید.

مورد چهارم: نکات ویرایشی و نگارشی

الف) متن اصلی تحقیق

۱. متن عربی یا انگلیسی بدون ترجمه قابل قبول نیست، آیات و روایات را حتماً ترجمه کنید و در کل تحقیق یک شیوه داشته باشید یعنی ترجمه همراه با متن عربی، یا متن عربی در پاورقی و ترجمه در متن، بنابراین متن عربی به تنهایی کافی نیست.

۲. در مرحله پیش نویس، تحقیق را تایپ شده و یا با خودکار و خط خوانا با رعایت فاصله سطرها از یکدیگر در یک روی صفحه بنویسید. و در ضمن فاقد غلط املائی نیز باشد.

۳. از عبارات شیوا، روان و سلیس استفاده کنید. اصطلاحات نامأنوس را به کار نبرید. تا حد امکان از تعابیر عربی و انگلیسی بهره نگیرید. و سبک نوشتار، گفتاری و شعاری نباشد بلکه کاملاً علمی و تحقیقی باشد.

۴. هر چه مطلب، بیشتر و بهتر دسته بندی شده باشد، تحقیق تان خواندنی تر و جذاب تر است و از امتیاز بیشتری برخوردار خواهد بود. لذا سعی کنید مطالب هر فصل را به صورت دقیق دسته بندی نمایید.

به عنوان مثال اگر قرار است «پیامدهای اسراف از دیدگاه قرآن و روایات» را بررسی کنید یک راه این است که پیامدها را مثلاً در ۱۵ مورد پشت سرهم ردیف کنید. اما راه دیگر این است که آنها را به دنیوی و اخروی، و پیامدهای دنیوی را به فردی و اجتماعی تقسیم کرده، و ذیل هر یک به چند پیامد اشاره نمایید و برای هر پیامد عنوانی انتخاب کنید. مسلّم است که شیوه دوم شایسته و بلکه بایسته است.

۵. عناوینی که برای فصل‌ها و زیر فصل‌ها انتخاب می‌کنید، گویا، رسا و زیبا باشد و از عبارات کنایی و استعاری و .. پرهیز شود. و بهتر است به شکل جمله نباشد، به عنوان مثال به جای این عنوان که «چه عواملی ایمان را تضعیف می‌کنند؟» (که شکل جمله دارد)، بنویسید: عوامل تضعیف ایمان.

۶. از علائم نگارشی و ویرایشی مثل دو نقطه (:، ویرگول (،)، گیومه («»)، کروشه ([]، نقطه (.)، پرانتز () و غیره به جا و درست استفاده شود.

۷. عناوین اصلی و فرعی به گونه‌ای از هم متمایز باشد، مثلاً با شماره گذاری یا با درشت بودن عنوان اصلی و ریزتر بودن عناوین فرعی.

۸. تنظیم نهایی تحقیق مقدماتی و پایانی به صورت زیر انجام پذیرد:

۱. صفحه عنوان ۲. صفحه بسم الله ۳. صفحه چکیده ۴. فهرست مطالب ۵. مقدمه ۶. فصول تحقیق

۷. فهرست منابع (کتابنامه). توجه داشته باشید شماره گذاری صفحات از مقدمه شروع می‌شود.

۹. تایپ تحقیق اختیاری است، اما در صورت تایپ لازم است همراه تحقیق فایل تایپ شده آن هم ارسال شود.

۱۰. در صورت تایپ تحقیق فونت های زیر پیشنهاد می‌شود:

- متن تحقیق: فونت B Lotus یا B Badr با اندازه ۱۴

- پاورقی: فونت B Lotus یا B Badr با اندازه ۱۱

- عناوین اصلی تحقیق: فونت B Titr با اندازه ۱۸

- عناوین فرعی تحقیق: فونت B Mitra تیره (بولد) با اندازه ۱۶

- سایر عناوین تحقیق: فونت B Lotus یا B Badr تیره (بولد) با اندازه ۱۶

۱۱. صفحه آرایی تحقیق الزامی است و منظور از آن، تعیین حاشیه‌ها، چینش‌ها، فاصله‌ها و تورفتگی‌هاست که حاشیه متن از لبه کاغذ در سمت راست هنگام تورفتگی ۳ و در صورت عدم تورفتگی ۲ سانتی‌متر و در سمت چپ ۱/۵ و در بالا و پایین کاغذ ۲ سانتی متر باشد. بدیهی است که پاورقی نیز جزء متن تحقیق حساب می‌شود و در هر صورت فاصله ۲ سانتی‌متر از پایین کاغذ باید رعایت شود.

۱۲. تحقیقات را در مراحل پیش‌نویس و پاک‌نویس به صورت مجلد با جلد طلق و شیرازه یا فنری بفرستید. و از فرستادن اوراق در پاکت یا پوشه خودداری نمایید.

ب) پاورقی‌ها

۱. در پاورقی‌ها منابعی ذکر می‌شود که خودتان مستقیماً به آنها مراجعه کرده‌اید. و همین منابع با مشخصات کامل در کتابنامه ذکر می‌گردد.
۲. پاورقی همیشه و همه جا باید طبق الگوی زیر بیاید:
نام خانوادگی، نام، نام کتاب، مترجم، شماره جلد، شماره صفحه.
اما در صورتی که منبع شما مقاله علمی باشد به شکل زیر ارجاع دهید:
نام خانوادگی، نام، عنوان مقاله، مترجم، نام مجموعه یا مجله، شماره جلد، شماره صفحه.
۳. در نقل قول‌ها، اعم از مستقیم یا غیر مستقیم (اقتباس یا تلخیص)، ذکر آدرس در پاورقی الزامی است. تنها تفاوت آنها در این است که در نقل قول مستقیم عبارت نقل شده داخل گیومه قرار می‌گیرد و در نقل قول غیر مستقیم نیازی به گیومه نیست. بنابراین هر مطلبی که آدرس نداشته باشد بدان معنا است که از خود شما است.
۴. اگر کتابی دارای دو یا سه نویسنده باشد، نام خانوادگی و نام هر سه به ترتیبی که در پشت جلد کتاب آمده است ذکر می‌شود. ولی اگر بیش از سه نویسنده داشته باشد، تنها نام اولین مؤلف ذکر شده و کلمه «و دیگران» در پی آن می‌آید. مثل: مکارم شیرازی، ناصر و دیگران.
۵. در ارجاع به قرآن و نهج البلاغه همیشه به این صورت آدرس دهید: سوره بقره، آیه ۸۵. نهج البلاغه، خطبه ۸۹.
۶. سعی کنید در استفاده از قرآن و نهج البلاغه همیشه از یک ترجمه استفاده کنید. در این صورت تنها در کتابنامه نام مترجم ذکر می‌شود و نیازی به ذکر نام مترجم در پاورقی نیست. اما اگر از ترجمه‌های متعدد استفاده کرده باشید، باید در پاورقی‌ها نیز نام مترجم را بیاورید و در کتابنامه هم به تعداد نام مترجمین، نام کتاب تکرار شود.
۷. در پاورقی‌ها و کتابنامه، عناوین و القاب صاحبان آثار نظیر، دکتر، آیت الله، علامه، استاد و ... حذف می‌شود.

ج) کتابنامه

۱. کتابنامه را باید بر اساس حروف الفبای نام خانوادگی صاحبان آثار تنظیم کنید و در آن، همه مشخصات کتاب شناختی را به ترتیب زیر بیاورید: نام خانوادگی، نام، نام کتاب، مترجم، نوبت چاپ، ناشر، محل نشر، تاریخ نشر.
۲. در کتابنامه نام دقیق کتاب‌ها بیاید؛ یعنی نام کتاب همان‌گونه که در روی جلد و شناسنامه کتاب آمده است.
۳. در صورتی که برخی مشخصات کتاب معلوم نباشد، باید آنها را به ترتیب با این حروف اختصاری مشخص کرد: بی‌نا (بدون ناشر)، بی‌جا (بدون محل نشر)، بی‌چا (بدون چاپ)، بی‌تا (بدون تاریخ).
۴. در صورتی که از چند اثر یک نویسنده استفاده کرده باشید در کتابنامه فقط در اولین اثر مشخصات صاحب اثر می‌آید، و در ذکر مشخصات آثار دیگر او، که در پی اولین اثر ذکر می‌شود به جای مشخصات صاحب اثر، خط تیره ممتد رسم می‌گردد؛ مانند: طباطبائی، سید محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۲،
_____ ، شیعه در اسلام ،

چند تذکر کلی

۱. ذیل هر آیه یا روایت، توضیحات لازم و کافی مطرح شود و به گونه‌ای نباشد که چندین آیه یا روایت بدون هرگونه توضیحی پشت سرهم ردیف شود.
۲. چکیده و مقدمه، پس از انجام تحقیق نوشته می‌شوند، چون نیازمند نوعی تسلط بر مطالب‌اند. و با توجه به مطالب متن نوشته می‌شوند، که این تنها پس از اتمام تحقیق حاصل می‌شود.
۳. برای شناسایی منابع مربوط به موضوع تحقیق، سه را وجود دارد:
الف) مراجعه به کتاب‌های کتابشناسی، مثل کتابشناسی‌های توصیفی که درباره ائمه (ع) نوشته شده‌است.
ب) بهره‌گیری از کتابنامه کتاب‌هایی که در یک موضوع نوشته شده است و شما آنها را در اختیار دارید، مثلاً اگر «فروغ ابدیت» را در اختیار داشته باشید با مراجعه به کتابنامه آن می‌توانید با کتاب‌های بیشتری در موضوع زندگانی پیامبر اکرم (ص) آشنا شوید و خود مستقیماً به آنها مراجعه نمائید.
ج) بهره‌گیری از سی‌دی‌های کتابشناسی مثل سی‌دی «هادی» یا سی‌دی «گنجینه» و ...
۴. از ویژگی‌های یک تحقیق خوب، انسجام مطالب است، به گونه‌ای که اگر کسی تنها فهرست مطالب تحقیق را بخواند، نظم منطقی مباحث و ارتباط آنها را با یکدیگر بیابد. علاوه بر انسجام و پیوستگی عناوین با یکدیگر، باید بین هر یک از عناوین و مطالب ذیل آن تناسب برقرار باشد و مطالب کاملاً در راستای تبیین همان موضوع باشند و شما هرگز نباید از موضوع بحث خارج شوید. زیرا سخن از موضوعی راندن و به مطلبی دیگر پرداختن نشانه بی‌دقتی است.
۵. رعایت تمام شرایط مذکور در این جزوه در مرحله پیش‌نویس تحقیق، نیز الزامی است.

تاس با واحد تحقیقات

مراجعه حضوری: شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۹ تا ۱۲

تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۲۳۱۸

دورنگار: ۰۲۵-۳۲۱۱۲۳۱۱

ایمیل: tahqiqat@jz.ac.ir

آدرس پستی: قم، جامعه الزهرا (س) صندوق پستی ۳۵۸۸-۳۷۱۸۵، آموزش غیرحضوری عمومی، واحد تحقیقات غیرحضوری

واحد تحقیقات غیرحضوری

تحقیق دوره غیر حضوری عمومی

(سطح ۲)

عنوان:

سیمای عباد الرحمن در قرآن کریم

استاد راهنما:

حجة الاسلام و المسلمین ...

پژوهشگر:

...

شماره تحصیلی :

...

بسمتالی

فرم طرح تحقیق سطح دو

نام: نام خانوادگی: نام پدر: شماره تحصیلی:

شماره شناسنامه: محل صدور: آخرین مدرک غیرحوزوی:

برنامه: تمام وقت نیمه وقت غیرحضوری

موضوع پیشنهادی: سیمای حضرت ابراهیم (ع) در قرآن کریم

تعریف مسئله و بیان سؤال اصلی تحقیق: بحث از سیره و روش انبیاء الهی و شناخت ابعاد مختلف زندگی آنها در هر زمانی مطرح بوده و هست، در این میان شناخت حضرت ابراهیم (ع) بسیار حائز اهمیت است. چرا که او از امتحانات بزرگ الهی سرافراز بیرون آمد و به مقام امامت و خلیل اللهی دست یافت. اگر چه شناخت حضرت را می توان در لابلای کتب و اسناد تاریخی جستجو کرد. لکن بهترین و مطمئن ترین منبع برای شناخت حضرت، کتاب خدا یعنی قرآن کریم است. از این رو در این تحقیق در پی کشف سیمای حضرت ابراهیم (ع) در آیات قرآن کریم هستیم. و به عبارتی این تحقیق در بی پاسخ به این سؤال است که «قرآن کریم حضرت ابراهیم را چگونه معرفی می نماید؟» البته روشن است که در صورت لزوم و برای تبیین و تفسیر آیات قرآنی به سراغ تفاسیر و بعضاً کتب تاریخی هم خواهیم رفت. لکن عمده بحث بر آیات قرآن و تفاسیر مربوطه متمرکز است.

اهمیت و ضرورت تحقیق: هدایت و سعادت انسانها در گرو پیروی و اطاعت از انبیاء و اولیاء الهی است. از این رو شناخت آنها امری ضروری است. چرا که بدون شناخت نمی توان در مسیر آنها حرکت کرد و از آنها پیروی نمود. در میان انبیاء و اولیاء الهی حضرت ابراهیم (ع) زندگی پر فراز و نشیبی داشته و با بلاها و امتحانات سختی روبرو بوده است که در همه آن امتحانات پیروز شده است. و به همین جهت در قرآن به عنوان الگو و اسوه معرفی شده است. شناخت او به ویژه از نگاه قرآن کریم می تواند راهنمای زندگی و چراغ هدایتی برای همه ما باشد. بعلاوه تاکنون تحقیقی که به صورت خاص و از نگاه قرآن به این موضوع پرداخته باشد. صورت نگرفته است و این امر ضرورت انجام این تحقیق را دو چندان می کند.

پیشینه تحقیق: در یک بررسی که در کتابنامه ها و کتابشناسی های علوم قرآنی و تاریخ انبیاء صورت پذیرفت و نیز در جستجویی که در منابع اطلاع رسانی و سایتهای اینترنتی در خصوص موضوع انجام گرفت. منبعی با این عنوان یافت نشد. البته منابعی که به طور عام به موضوع پرداخته اند و یا به لحاظ تاریخی آن را بررسی کرده اند مانند کتب تاریخ پیامبران، قصص انبیاء و غیره وجود دارد. لکن منبعی که سیمای حضرت ابراهیم (ع) را از نگاه قرآن، و نه به لحاظ تاریخی، بررسی کرده باشد، بدست نیامد و یا حداقل ما نتوانستیم آن را بیابیم.

روش تحقیق: روش ما در این تحقیق به صورت کتابخانه ای است. به این نحو که ابتدا با مطالعه دقیق قرآن کریم، آیات مربوط به حضرت ابراهیم (ع) را استخراج کرده، و سپس با مراجعه به تفاسیر مربوطه، به تبیین و تفسیر آنها می پردازیم و در نهایت، نتیجه را در چارچوبی منطقی و طی فصولی چند، ارائه می دهیم.

منابع و مأخذ اصلی تحقیق:

۱. قصص الانبیاء، سید هاشم رسولی محلاتی
۲. تاریخ الرسل و الملوك و ... محمد بن جریر طبری
۳. انقلاب ابراهیم، رهنمای آذر
۴. تفسیر نمونه، آیت الله مکارم شیرازی
۵. تفسیر موضوعی قرآن، آیت الله جوادی آملی
۶. تفسیر المیزان، علامه طباطبایی
۷. تفسیر مجمع البیان، علامه طبرسی
۸. تفسیر سوره ابراهیم، آیت الله جوادی آملی
۹. الدر المنثور، جلال الدین سیوطی
۱۰. تفسیر المنار، رشید رضا

سرفصل‌های اصلی تحقیق:

مقدمه

فصل اول: کلیات و مفهوم شناسی، بیان مسئله و سؤال اصلی تحقیق، ضرورت و اهمیت تحقیق، پیشینه تحقیق، روش تحقیق، واژه‌ها و مفاهیم.

فصل دوم: سیری کوتاه و تاریخی در زندگی حضرت ابراهیم(ع)، زادگاه و وضعیت جغرافیایی منطقه زندگی، حوادث دوران کودکی و ...

فصل سوم: خانواده حضرت ابراهیم(ع): والدین حضرت ابراهیم(ع)، همسران ابراهیم خلیل(ع)، فرزندان حضرت ابراهیم(ع)، ذریه حضرت ابراهیم(ع).

فصل چهارم: اعتقادات از منظر حضرت ابراهیم(ع):

الف) توحید، احتجاجات توحیدی: ۱. بانمود ۲. باقوم خویش

ب) معاد و ...

فصل پنجم: امتحانات و ابتلائات حضرت ابراهیم(ع)، آتش‌نمودیان، سکونت دادن خانواده در سرزمین بی‌آب و علف، ذبح عظیم و ...

فصل ششم: مقامات حضرت ابراهیم(ع)، نبوت، امامت، خلیل الرحمن بودن، اسوه و الگو بودن

فصل هفتم: مشترکات حضرت ابراهیم(ع) و حضرت رسول اکرم(ص)